

İş Sağlığı ve
Güvenliği

Teknik

İş Kazalarının
Sebepleri ve
Korunma
Prensipileri ile
Tekniklerinin
Uygulanması

MESLEK HASTALIKLARINDAN KORUNMA İLKELERİ

- İşyerlerinde meslek hastalıklarına sebep olabilecek faktörleri her zaman tamamen ortadan kaldırmak mümkün değildir. Bu sebeple, meslek hastalıklarından korunmak için bu faktörlerin insan sağlığı üzerindeki zararlı etkilerini en aza indirmek veya zararsız hale getirmek amacıyla işyerinde bir takım önlemlere başvurmak gerekir.

MESLEK HASTALIKLARINDAN KORUNMA İLKELERİ

- Meslek hastalıklarından korunma ilkeleri başlıca üç bölümde incelenebilir:
- 1.Tıbbi korunma önlemleri,
- 2.İşyerindeki çalışma çevresine ait korunma önlemleri,
- 3.Çalışana ait korunma önlemleri.

TIBBİ KORUNMA İLKELERİ

- Tıbbi korunma önlemleri birkaç safhadan meydana gelir.
- Bunlar:
- a)İşe Giriş Tıbbi Kontrolleri: İşe yeni alınan kişilerin, yapacağı işe fiziksel ve ruhsal olarak uygun olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla yapılan tıbbi muayeneyi kapsar. Yeni bir işe girerken alınan sağlık raporları gibi.

TIBBİ KORUNMA İLKELERİ

- b) Periyodik Tıbbi Kontroller: Bir işte çalışan kişilerin belirli aralıklarla (üç ay, altı ay, bir yıl gibi) tıbbi muayeneden geçirilerek, yaptıkları işten etkilenip etkilenmediklerinin tespit edilmesi amacıyla yapılan kontrolleri kapsar. Buna portör muayene de denir. Periyodik tıbbi muayenelerin sonucunda tespit edilen bulgulara göre çalışanların tedavisi yapılmalı ve aynı işe devam edip edemeyeceği de doktor tarafından belirlenmelidir.

TIBBİ KORUNMA İLKELERİ

- c)Eđitim ve Uyarma: Sakıncalı alışma şartlarının tespit edilmesiyle, bu sakıncalı şartlardan korunma yolları bütün çalışanlara öğretilmeli, gerekli uyarılar yapılmalıdır.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- İşyerlerinde sağlığa zararlı etkilerin büyük bir bölümü, işyeri havasına yayılan maddelerden (duman, toz, buhar, gaz vb. gibi.) ve işyerindeki fiziksel şartlardan ileri gelmektedir. Bazen de zararlı maddelerle doğrudan doğruya elle temas söz konusudur. İşyerindeki bu tehlikeler yok edilerek veya en aza indirilerek çalışma çevresi zararsız hale getirilebilir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **a) Kullanılan Zararlı Maddenin Değiştirilmesi:** Kullanılan zararlı maddenin, zararsız veya daha az zararlı maddeler ile değiştirilmesidir.
- **b) Kapalı Çalışma Yöntemi:** Zararlı maddenin değiştirilmesi olanağı bulunmayan durumlarda tehlikeli işlemlerin tamamen kapalı olarak yapılmasıyla zararsız hale getirilebilir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **c) Ayırma:** Çalışma sırasında zararlı madde oluşumu görülen ya da sağlığa zararlı gürültü, ışın gibi fiziksel faktörlerin ortaya çıktığı iş çeşitlerinin ayrılması esasına dayanır. Böylece hem işyeri çevresi temiz tutulmuş olur, hem de zararlı etkilerden dolayı daha az sayıda işçi etkilenir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **d) Nemli (ıslak) Çalışma Yöntemi:** Özellikle tozlu işyerlerinde uygulanır. Çalışma ortamı ıslatılarak veya nemlendirilerek çalışma sırasında tozun çalışma ortamına dağılması önlenir. Bazı işyerlerinde döşemeler, duvarlar ve tezgâhlar yıkanır veya yaş bezle silinebilir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **e) Sürekli Temizlik ve Bakım:** İşyeri havasının zararsız halde bulundurulmasını sağlamak amacıyla tehlikeli olabilecek yere dökülen maddelerin hemen kaldırılması, işyeri temizliği meslek hastalıklarından korunma ile ilgili önlemlerden biridir. İşyeri ortamına dağılmış tozlarda sürekli olarak temizlenmezse hava akımları ile yeniden işyeri ortamına dağılarak işyeri ortam havasını kirletir. Ayrıca, zehirli ve zararlı maddelerin aktarıldığı, depolandığı kapların ve makinelerin bakımları yapılmaz ise meydana gelebilecek kaçaklar ortam havasının kirlenmesine sebep olur.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- f) **Havalandırma:** İşyerine ve işin özelliğine göre düşünülmelidir.
- İki çeşit havalandırma vardır:
- 1-LOKAL HAVALANDIRMA
- 2-GENEL HAVALANDIRMA

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **1.Yerel (lokal) havalandırma:** Özellikle yoğun toz ve gaz meydana gelen işlerde kullanılan bir havalandırma yöntemidir. Örneğin; zımpara taşlarında, taşlama sırasında meydana gelen toz, çalışma ortamına yayılmadan emici bir cihazla tutulabilir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **2.Genel Havalandırma:** Genel havalandırmanın amacı, çalışanlara gereken taze havayı temin etmektir. Genel havalandırma, daha az toksik organik sıvılardan meydana gelen buharlar için kullanılır. Tozlu işyerlerinde ise bazen, tozlar devamlı olarak işyeri havasında yüzer vaziyette tutulmakla fayda yerine zararlı etkinin arttığı da görülebilir. Bu sebeple genel havalandırmanın belirli şartlara düzenlenmesi gerekir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- *Havalandırmada aspirasyonla temin edilen temiz hava miktarı, ortamdaki zehirli maddelerin konsantrasyonlarına ve işyerinin büyüklüğüne göre tayin edilmelidir.
- *Temin edilen temiz hava mevsime uygun olarak ısıtılmalı ve serinletilmelidir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- *Havanın giriş ve çıkış ağızları; havalandırmada kullanılan tüm havanın kirlenmiş bölgeden geçmesini temin edecek şekilde düzenlenmelidir.
- *İşyerindeki hava akımına göre; kirletici kaynak işçi ile aspirasyon çıkışı arasında bulunmalıdır.
- *Kirli havayı dışarı atan aspirasyon kanalı, çıkan kirli havanın pencere, kapı, hava deliği vb. gibi yerlerden tekrar girişini önleyecek yerlerde olmalıdır.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **g) İşyeri Üretim ve Planlaması:**
- Uygunsuz, zararlı tesirler yaratacak hammadde ve atıkların meslek hastalıkları diğer hastalıklar yönünden araştırılarak işyerinin kuruluşu sırasında planlanması gerekir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- **h)İşyeri Ortamında Zaman Zaman Analizler Yapmak:** Bazı işyerlerinde alınan koruyucu önlemlere rağmen tehlikelerin tamamen ortadan kaldırıldığını kestirmek mümkün değildir. Ayrıca alınan tedbirlerin ne kadar etkili olup olmadığını tespit etmek amacıyla zaman zaman çeşitli analizlerin yapılmasına ihtiyaç duyulabilir. Bu analizler sonucunda işyeri ortamının sağlığa elverişli olup olmayacağına karar verilir.

ÇALIŞMA ÇEVRESİNE AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- Zararlı ve zehirli maddelerin depolandığı veya işlendiği kısımlarda yapılacak bakım ve onarım işlerinde önceden ortamda ölçümler yapılması ve daha sonra bakım ve onarım çalışmalarına izin verilmesi de çalışanları zehirlenmelerden korur.

ÇALIŞANLARA AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- İşyerindeki çalışma çevresine ait koruyucu önlemlerin yetersiz kaldığı veya imkânsız olduğu durumlarda en son olarak meslek hastalıklarının önlenmesi için kişisel korunma önlemlerine başvurulur. İş kazalarından korunmada da önemli bir yer tutan kişisel korunma araçlarının mutlaka kullanılması gerekir.

ÇALIŞANLARA AİT KORUNMA ÖNLEMLERİ

- Kişisel korunma araçlarını daha önce iki ana başlık altında görmüştük. Bunlar; a)Solunum sisteminin korunması (Solunum cihazları veya maskeler)
b)Vücudun korunması(Ellerin korunması, gözlerin korunması, başın korunması, ayakların korunması, kulakların korunması) ...

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- Kesinlikle önlenabilir. Önlemek için:
- * Kayıt dışı, sigortasız işçi çalıştırılmamalı
- * İşe giriş muayenelerinde sağlık durumu uygun olmayanlar o işe alınmamalıdır.
- * Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliğinde belirtilen işler için daha kapsamlı bir inceleme ile "Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalışır Raporu" alınmalıdır

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- * Meslek Hastalığının belirtileri ortaya çıkmadan, yapılan işin özelliği, karşılaşılan riskler dikkate alınarak gerekli Laboratuvar ve Radyolojik incelemeler yapılarak hastalıkların erken tanısını koymak amacı ile düzenli periyodik muayeneler yapılmalıdır.
- * İşyeri ortamında Hijyen kurallarına uyulmalı, çay ve yemek molalarından önce mutlaka eller bol sabunlu su ile yıkanmalı,

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- İşyerinden ayrılmadan önce duş yapılabilmesi için yeterli duş bulunmalı,
- Her işçinin iş kıyafetleri ve harici kıyafetlerin ayrı ayrı bölümlerde bulunduğu elbise dolapları olmalı,
- Yeterli ve temiz havalanma sağlanmalı,
- İşin özelliğine göre sık sık ve sürekli eğitimler verilmeli,

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- İşin özelliğine göre, ortaya çıkan zararlı etkenler uygun tekniklerle uzaklaştırılarak izin verilen değerlerin üzerine çıkmasına engel olunmalı,
- Gerekiyorsa maske tıkaç vs gibi kişisel koruyucular kullanılmalı,
- Mümkün ise işyeri hekimi istihdam edilmeli, değilse ortak işyeri hekimi temin edilmeye çalışılmalı,

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- İşyeri hekimi, Sigorta Müfettişı, İSGÜM veya Meslek Hastalıkları Hastanesi görevlilerinin uyarı ve tavsiyelerine dikkatle uyulmalı,
- Ortamdan uzaklaştırma amacı ile istirahat verilmiş ise, ekonomik nedenler, kalifiye eleman bulamama veya işi zamanında yetiştirme gibi bahaneler ileri sürülmemeli, istirahat kesinlikle uygulanmalı,

MESLEK HASTALIKLARI ÖNLENEBİLİR Mİ ?

- Hastane incelemeleri sonucu iş değişikliği kararı verilmiş ise, işveren yönünden çalıştıracak eleman bulamama, işçi yönünden işini kaybetme korkusu gibi nedenler ileri sürülmemeli, iş değişikliği mutlaka uygulanmalıdır.
- * Kontrol muayenelerine zamanında gidilmelidir.

ÖRNEKLER:MADENCİLER

ÖRNEKLER:KOT TAŞLAMACILAR

ÖRNEKLER: BENZEN LÖSEMİSİ

TEŐEKKÖRLER.....

